

42972-06-17

ת.צ. 06-17-

בבית המשפט המחוזי

מחוז מרכז

בעניין:

התובע

אולג ציפורן, ת.ז. 323487850

ע"י ב"כ עוה"ד יוחי גבע

מדרך מאיר ויסגל 2 פארק המדע – רחובות 76326

טלפון: 08-9102341, פקס: 08-9102361

- נגד -

הנתבעת

יוניסרביס בע"מ, ח.פ. 513604769

כנות 85, 7982500

סכום התביעה: 5,000,000 ₪סכום התביעה האישי: 39.45 ₪

תובענה ייצוגית

א. מבוא ורקע עובדתי:

א.1. תמצית התובענה בקיצור נמרץ

1. המשיבות עוסקות ביבוא ושיווק מוצרי מזון פרמיום, מוצרי מזון גורמה, אשר, קהל הצרכנים בישראל, מאד אוהב.
 2. המשיבה מציעה מגוון גדול ביותר של מוצרי מזון מיובאים, ובין היתר, מיבאת ומשווקת היא, מוצר פרמיום בשם רוטב צילי מתוק, תוך הדגשה כי מדובר במוצרים איכותיים, אשר מחירם, כך מן הסתם, גבוה יותר מאלו המיוצרים בישראל. (להלן "מוצרי המשיבה" ו/או "המוצרים").
- תמונת מוצרי המשיבה מצ"ב כנספח "א3" ו "ב3" לבקשה זו.

3. **צרכני המשיבה מאמינים כי הם רוכשים מוצר מיובא פרמיום, קרי מוצר איכותי יותר ומוכנים לשלם את הפרמיה במחיר תמורת התועלת האיכותית.**
4. למרבה הצער, מצניעה האחרונה (לשון המעטה) ברשימת הרכיבים את העובדה כי המוצר מכיל **מחזק טעם** ותחת זאת מציינת המשיבה את שם הרכיב: "מונוסודיום גלוטמאט" - שם אשר אינו אומר דבר וחצי דבר לצרכן הסביר.
5. אודות המגמה הצרכנית לרכישת מוצרי מזון בריאים, יעידו פעולותיהם של יצרניות מזון מהמובילות במדינת ישראל - כך וכדוגמאות ספורות:
- במהלך השנה האחרונה השיקה קבוצת שטראוס את המוצר "חומוס אחלה" **ללא חומר משמר**.
<http://humus101.com/?p=6582>
 - מותג חטיפי הדגנים CORNY הודיע כי כל מוצריו הינם **ללא חומרים משמרים** וללא צבעי מאכל.
<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4922738,00.html>
 - מעדני יחיעם החלו לשווק "פסטורמה של פעם **ללא חומרים משמרים**".
<http://yehiam.co.il/product/%D7%A4%D7%A1%D7%98%D7%A8%D7%9B%D7%94-%D7%A9%D7%9C-%D7%A4%D7%A2%D7%9D-%D7%9C%D7%9C%D7%90-%D7%97%D7%95%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%9D-%D7%9E%D7%A9%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%9D/>
 - חברת טרה הודיעה כי כל מוצרי המחלבה הינם **ללא חומר משמר**.
<http://www.bhol.co.il/57011/%D7%91%D7%A9%D7%95%D7%A8%D7%94-%D7%9E%D7%98%D7%A8%D7%94-%D7%92%D7%91%D7%99%D7%A0%D7%94-%D7%A6%D7%94%D7%95%D7%91%D7%94-%D7%9C%D7%9C%D7%90-%D7%97%D7%95%D7%9E%D7%A8-%D7%9E%D7%A9%D7%9E%D7%A8.html>
 - חברת תנובה הודיעה כי כל מוצרי הסדרה "יופלה" הינם **ללא חומר משמר** וללא ממתקים מלאכותיים.
https://www.tnuva.co.il/about/press-releases/Yoplait99_pr_170814/
6. נסיון יבואניות כדוגמת המשיבה להסתיר מידע אודות קיום מחזקי טעם במזון לא נסתר מרשויות הבריאות אשר פעלו להזהיר וליידע את ציבור הצרכנים אודות הסיכונים שבצריכת רכיבים אלה וזאת באמצעות הוראות דין המחייבות את היצרן לציין את התפקיד הטכנולוגי של רכיב המזון במטרה להעניק **לצרכן כלים ייחודיים לקבוע את סוג המזונות אותם הוא צורך לגופו**, כך, יצרן או יבואן המוסיף למוצרו רכיב אשר מטרתו הטכנולוגית לשמש כמחזק טעם או מיבא ומשווק מוצר מזון כזה, מחויב ליידע את ציבור הצרכנים אודות תפקידו הטכנולוגי.
7. המשיבות המודעות להוראות הדין, נמנעות במכוון מלציין את התפקיד הטכנולוגי של הרכיבים דלעיל, קרי שמדובר במחזק טעם. בנסיבות אילו רק ברור כי מטרתם להכשיל את הצרכן אשר אינו יודע כי במוצר "הפרימיום" אותו רכש וצרך (במחיר יקר יותר), קיים מחזק טעם - אשר **נועד לאפשר למשיבה ליתן טעם מושך יותר למוצרי המזון** ובאופן זה לצבור יתרון על יצרני יבואני מזון אחרים.
8. דווע למשיבות כי גילוי המידע לצרכן אודות מחזק הטעם, תפגע במחזור המכירות שכן צרכנים רבים יעדיפו לצרוך מוצרים מקבילים אחרים ללא מחזק טעם או לחילופין להימנע מרכישת המוצרים.

9. בהסתרת התפקיד הטכנולוגי של מחזק הטעם אשר מוסף למוצרים, בחוסר תום לב, מטעות המשיבות את ציבור הצרכנים וגורמת לביצוע של עסקאות לא כלכליות. בהתנהלות זו המשיבות אף פוגעות באוטונומיית הפרט של הצרכן ובזכותו לקבל מידע מקיף ומפורט אודות הרכיבים אותם הוא צורך לגופו – ובמיוחד מקום בו המדובר בצריכת מחזק טעם.

אודות מחזקי טעם

10. מעט על מונסודיום גלוטמט:

מונסודיום גלוטמט יכול לגרום לאנשים שרגישים אליו לחוש, כשעה לאחר צריכתו, חולשה, צמא, זיעה קרה, בחילות, כאבי ראש, לחץ בפנים, תחושת נימול, דופק ברקות, דופק מהיר וסחרחורות. בנוסף, למרות שלא הזכח קשר ודאי ומוחלט בין צריכה של מונסודיום לבעיות רפואיות שונות, מחקרים רבים הראו על קיומו של קשר בין צריכה של מונסודיום להשמנת יתר, לאוטיזם אצל ילדים ולהפרעות שונות אחרות. נוירולוגים מזהירים כי צריכה מוגברת של מונסודיום עשויה להיות מסוכנת מאוד למערכת העצבים ואף לגרום לשיבושים במערכת החשמלית במוח, מה שעשוי, בין היתר, לגרום גם לבעיות התנהגותיות חמורות כגון היפראקטיביות, אגרסיביות והפרעות קשב.

11. מכאן ברור כי למשיבות אין כל אינטרס גלוי לציבור הצרכנים מידע אודות העובדה כי למוצרים נשוא בקשת אישור זו הוסף מחזק טעם – למשיבות ברור כי ציון התפקיד הטכנולוגי "מחזק טעם" יפגע באופן משמעותי במכירותיהן.

12. בכך הפרה המשיבה הוראות דין שונות לרבות את הוראות סעיף 6 לתקנות בריאות הציבור (מזון)(תוספי מזון) 2001 המורה כך:

(א) מזון ארוז מראש המכיל תוסף מזון מן המפורטים בתוספת הראשונה, יסומן ברשימת הרכיבים שבו, בשם תוסף המזון וכן באחד משמות הקבוצות המפורטות בתוספת השניה בהתאם למטרתו הטכנולוגית העיקרית.

(ב) מזון ארוז מראש המכיל תוסף מזון שאינו מן המפורטים בתוספת הראשונה יסומן, ברשימת המרכיבים במזון, בשם תוסף המזון או מספר ה E שלו וכן באחד משמות הקבוצות המפורטות בתוספת השניה בהתאם למטרתו הטכנולוגית העיקרית.

13. מדובר בהוראה טריוויאלית. כינוי כגון "מונסודיום גלוטמט" אינו אומר דבר לצרכן התמים. צרכן זה יעיין ברשימת הרכיבים בחיפוש אחר מחזק טעם - לשווא.

14. אלא שבהתאם לתוספת השניה, ולרשימת התפקידים הטכנולוגיים המפורסמת באתר משרד הבריאות¹ וכן על פי "רשימת תוספי מזון על פי תקנות בריאות הציבור (מזון)(תוספי מזון) התשמ"א – 2001 מהדורה מעודכנת 2016", תוסף המזון " מונסודיום גלוטמט " הינו מחזק טעם, וחובה כאמור לציין את מטרתו הטכנולוגית ברשימת הרכיבים, ולבטח שלא להסתפק בציון שמו.

¹http://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/PH/FCS/Documents/technological_list_nov05.pdf

- רשימת תפקידים טכנולוגיים מצ"ב כנספת "4" לבקשה זו.
- תקנות בריאות הציבור (מזון) (תוספי מזון), התשס"א - 2001 מצ"ב כנספת "5" לבקשה זו.

15. המדובר בהטעית גסה, קשה להלום מצב דברים בו המשיבות לא תגלנה את תכליתם הטכנולוגית של תוספי המזון.
16. אף המועצה הישראלית לצרכנות עמדה על החשיבות שבגילוי התפקיד הטכנולוגי של תוסף מזון – כך כמופיע באתר המרשות המופעל מטעמה:

"תוספי מזון הם חומרים המוספים בתהליך הייצור לחלק ממרכיבי המזון לצורך מטרה טכנולוגית (כגון שימור, שיפור מרקם), אשר לא נועדו, כשלעצמם, לצריכה כמזון. תוספי המזון אינם כוללים חומרי טעם וריח ותוספי תזונה (בעיקר ויטמינים ומינרלים)."

"בארץ נהוגה השיטה האירופאית של סימון תוספי מזון, על ידי קוד מספרי המתחיל באות E"

"...למה חשוב לנו לדעת מהם תוספי המזון למיניהם ?
יש אנשים הרגישים לתוספי מזון מסוימים אך לא תמיד יכולים הם לפענח אם תוסף מזון זה או אחר הוכנס למזון..."

<http://www.consumers.org.il/category/food-supplements-e-numbers>

17. המשיבות על-כן יוצרות לעצמן יתרון בלתי הוגן אל מול יצרניות הוגנות שברו בפתרונות איכותיים או קשים יותר, כגון מוצרים זולים ללא מחזק טעם ו/או למצער יבואניות המציינות על פי דין את תפקידו הטכנולוגי של הרכיב התזונתי המצוין ברשימת הרכיבים. המשיבות רוצה להשתמש במחזק טעם מחד, ולחסות מהצרכן כי אין המדובר במזון המכיל מחזק טעם מאידך.

2.א. פרטים אודות המשיבה והמבקש :

18. המשיבה, הנה יבואניות מזון.

- פרטי המשיבה מאתר רשם החברות מצ"ב כנספחים "6" לבקשה זו.

19. המבקש משתדל להימנע מצריכת מחזקי טעם. המבקש רכש את המוצרים, נשוא בקשת האישור, במרוכז של רשת "טיב טעם".
20. את המוצר הראשון רכש במחיר, 14.00 ₪ ואת המוצר השני רכש במחיר של 14.90 ש"ח. בטרם רכש את המוצרים בתן המבקש את רשימת הרכיבים, ולא הבחין כי קיים בהם מחזק טעם. המבקש אף לא חשב כי קיים בו מחזק טעם ולא הכיר את משמעות המונח "מתוספים גלוטמאט". רק לאחר שצרך מהמוצרים נתחוויר לו ובדיעבד כי בין רכיביו מצוי מחזק טעם.
21. אין ברשות המבקש חשבוניות בגין רכישת המוצר, שכן הוא לא נוהג לשמור חשבוניות בגין רכישת מזון.

22. המבקש הוטעה להאמין כי המוצר אינו כולל מחזק טעם, ולו ידע זאת בטרם הרכישה, היה נמנע מלרכוש ו/או רכש מוצר דומים.

ב. הטיעון המשפטי:

1.ב. עילת הפרת חובה חקוקה

23. יסודותיה של עולת הפרת חובה חקוקה מנויים בהוראות סעיף 63 לפקודת הנזיקין, המורה אותנו באופן הבא:

"(א) מפר חובה חקוקה הוא מי שאינו מקיים חובה המוטלת עליו על פי כל חיקוק - למעט פקודה זו - והחיקוק, לפי פירושו הנכון, נועד לטובתו או להגנתו של אדם אחר, וההפרה גרמה לאותו אדם נזק מסוגו או מטבעו של הנזק שאליה נתכוון החיקוק; אולם אין האדם האחר זכאי בשל ההפרה לתרופה המפורשת בפקודה זו, אם החיקוק, לפי פירושו הנכון, התכוון להוציא תרופה זו.

(ב) לענין סעיף זה רואים חיקוק כאילו נעשה לטובתו או להגנתו של פלוני, אם לפי פירושו הנכון הוא נועד לטובתו או להגנתו של אותו פלוני או לטובתם או להגנתם של בני-אדם בכלל או של בני-אדם מסוג או הגדר שעמם נמנה אותו פלוני."

24. לעולת הפרת חובה חקוקה חמישה יסודות (ראה ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד לז(1) 113, בעמ' 139): (א) קיום חובה המוטלת על המזיק מכוח חיקוק (ב) החיקוק נועד לטובתו של הנזוק (ג) המזיק הפר את החובה המוטלת עליו, (ד) ההפרה גרמה לניזוק נזק (ה) הנזק אשר נגרם הוא מסוג הנזקים אליו נתכוון החיקוק.

קיום חובה בהתאם לדין והפרתה בידי המשיבה

25. המשיבות הפרו את הוראות סעיפים 15 ו 17 לחוק הגנה על בריאות הציבור(מזון) התשע"ו - 2015 המורים כך:

15. (א) יצרן או יבואן יסמן את המזון או את אריזתו, לפי העניין, בהתאם לחיקוקים אלה ולא יאחר מהמועדים הקבועים בסעיף קטן (ב) או בסעיף 90, לפי העניין:

(1) הוראות לענין סימון שנקבעו בתקנות לפי חוק זה;

(2) סימונים כפי שנקבעו באחד או יותר מאלה:

(א) תקנים רשמיים לפי חוק התקנים החלים על מזון, לרבות על חומרים או מצרים הבאים במגע עם מזון;

(ב) תקנות או צווים, שהוחקו בהתייעצות עם שר הבריאות או בהסכמתו, לפי סעיף 37(ב) לחוק הגנת הצרכן;

(ג) צווים לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים החלים על מזון, לרבות על חומרים או מצרים הבאים במגע עם מזון;

(3) הוראות לפי פסקה (1) להגדרה "חיקוק המזון", שעניינן סימון מזון.

(ב) יצרן ישלים את עמידתו בסימונים לפי סעיף קטן (א) בטרם הובלת המזון למחסן שנמצא מחוץ לאתר הייצור או למשווק, אלא אם כן נקבע אחרת ברישיון הייצור שלו.

(ג) יבואן ישלים את עמידתו בסימונים לפי סעיף קטן (א), בהתאם להוראות סעיף 90.
(ד) משווק יסמן את המזון או את אריזתו בהתאם להוראות כאמור בסעיף קטן (א) החלות על פעולתו כמשווק או נוגעות למקום ממכר המזון.

17. עוסק במזון לא יעשה אחד מאלה במטרה להטעות את מקבל המזון בנוגע למהותו או לאיכותו של מזון: איטור הסעיה בנוגע למהותו או לאיכותו של מזון

(1) לעניין יצרן...

(2) לעניין יצרן, יבואן או משווק – **סימן מזון בניגוד להוראות סעיפים 15 ו-16**, או תיאור מזון באמצעות תווית, מסמך, פרטומת או הצגה אחרת של מידע באופן שאינו תואם את המזון או את תכונותיו;

(3) לעניין משווק – מכירת מזון שהוסף לו חומר או רכיב או שטופל או עובד כאמור בפסקה (1), או מזון שסומן או תואר כאמור בפסקה (2).

26. בהתאם להוראות התקנים ו/או התקנות שיובאו לעיל היה על המשיבות לסמן באופן ברור את התפקיד הטכנולוגי של תוסף המזון - קרי היותו מחזק טעם.

27. כך גם, מעת והמשיבה לא פירטה במסגרת רשימת הרכיבים את שמו הקבוצתי של תוסף המזון הרי כי הפרה גם את הוראות סעיף 6 לתקנות בריאות הציבור (מזון) (תוספי מזון) 2011 המורות כך:

(א) מזון ארוז מראש המכיל תוסף מזון מן המפורטים בתוספת הראשונה, יסומן ברשימת הרכיבים שבו, בשם תוסף המזון וכן באחד משמות הקבוצות המפורטות בתוספת השניה בהתאם למטרתו הטכנולוגית העיקרית.

(ב) מזון ארוז מראש המכיל תוסף מזון שאינו מן המפורטים בתוספת הראשונה יסומן, ברשימת המרכיבים במזון, בשם תוסף המזון או מספר ה- E שלו וכן באחד משמות הקבוצות המפורטות בתוספת השניה בהתאם למטרתו הטכנולוגית העיקרית.

28. בהתאם לתוספת השניה, לרשימת התפקידים הטכנולוגיים ו/או לרשימת תוספי מזון על פי תקנות בריאות הציבור (מזון) (תוספי מזון) התשמ"א - 2001 (מהדורה מעודכנת 2016), התוסף "מונוסודיום גלוטמאט" הינו מחזק טעם, ומשך חובה היה על המשיבה לציין בסמוך לשמו את מטרתו הטכנולוגית.

29. ציון השם "מונוסודיום גלוטמאט", אין בו ללמד דבר וחצי את הצרכן. המשיבות הפרו את הוראות הדין ומנעה מצרכניה מידע בסיסי ביחס לחוספתו של מחזק טעם למוצר הנמכר על ידה.

30. המשיבות אף הפרו את הוראות סעיף 3.3 לתקן ישראלי ת"י 1145 סימן מזון ארוז מראש (להלן תקן 1145) המורה כך:

כל סימן יהיה נכון, לא מטעה וניתן להוכחה

- תקן ישראלי 1145 מצ"ב **כנספת "7"** לבקשה זו.

החיקוק נועד לטובתו של הניזוק

31. סעיפי החוק ו/או התקנות ו/או התקנים אותם הפרו המשיבות, נועדו להגן על הצרכן פן יטעה, כפי שהוטעה המבקש.

32. סעיפים אלו נועדו להבטיח תאימות בין מוצרי מזון דומים, להקל על הצרכן את יכולת ההשוואה ולסייע בקבלת החלטות כלכליות מושכלות. אלא שהמשיבות אינה מעוניינות שהצרכן הסביר יידע כי מוצריהן מכילים מחזק טעם, ומכאן שבחרו להסתפק בשמות חסרי המשמעות "מונסרדיס גלוטמאט", ללא מתן גילוי נאות בדבר היותו מחזק טעם.

גרימתו של נזק

33. עקב הפרת הוראות הדין נגרם למבקש נזק ממוני ונזק שאינו ממוני.
34. בשל הסימון המטעה בניגוד להוראות התקנות, סבר המבקש כי הוא רוכש מוצר ללא מחזק טעם. המבקש לא יכל לדעת כי קיים במוצר מחזק טעם ולא היה רוכש וצורך את המוצרים לו ידע זאת.
35. בנסיבות בהן רוכש הצרכן מוצר טוב פחות ממה שנתכוון לרכוש הוא זכאי לפיצוי בגין נזקו הממוני. הפיצוי יכול שיהיה בגובה מחיר המוצר או בשיעור נמוך יותר (השבה חלקית)(ת.א. (ת"א) 2474/02 רותם תומר נ' מת"ב מערכות תקשורת בכבלים בע"מ (27.5.2004)). שיעור ההשבה החלקית נקבע בין היתר בהסתמך על שיקולים שונים לרבות, חומרת המעשים, הפער בין המוצר כפי שהוצג ובין המוצר כפי שנמכר וכיוצ"ב. למקרים בהם נפסקה השבה בשיעור חלקי ראה למשל (תק (י-ם) 4952/07 הזז אביבה נ' אדמון גיל (12.5.2008, פורסם ב"נבו"), תק (י-ם) 4952/07 הזז אביבה נ' אדמון גיל(12.5.2008, פורסם ב"נבו").
36. בנוגע לנזקו הממוני של המבקש, יועמד שיעור ההשבה החלקית על 50% ממחיר של המוצרים.
37. מעת והמוצר הראשון, נרכש ע"י המבקש במחיר של כ 14.00 ₪ הרי כי נזקו הממוני של המבקש מוערך בסך של 7.00 ₪.
38. מעת והמוצר הראשון, נרכש ע"י המבקש במחיר של כ 14.90 ₪ הרי כי נזקו הממוני של המבקש מוערך בסך של 7.45 ₪.
39. סה"כ נזקו הממוני הנו 14.45 ₪.
40. מעבר לנזק הממוני נגרם למבקש גם נזק שאינו ממוני של פגיעה באוטונומיה ועוגמת נפש. נזקים כגון אלו הוכרו בע"א 1338/97 תנובה נ' ראבי, פד נז(1) 672, 682, שם נאמרו הדברים הבאים בידי כב' השופטת נאור:

"אנו עוסקים במוצר מזון. זכותם של צרכנים היא לקבוע מה יכניסו לפיהם ולגופם וממה יימנעו. מי שרוצה למשל לצרוך רק מזון כשר, ויסתבר לו בדיעבד שהמזון שהוצג תוך הטעיה איננו כזה, יחוש תחושת גועל ופגיעה באוטונומיה שלו. כך יחוש גם מי שצורך רק מזון אורגני, והתברר לו בדיעבד שמזון שפורסם כמזון אורגני איננו כזה. מי שמבקש לקנות חלב דל שומן דווקא לא יסכים עם כך שימכרו לו תוך הטעיה חלב שבו שיעור השומן גבוה, ולהפך. בכל המקרים הללו ובמקרים רבים אחרים שניתן להעלות על הדעת, ישנה פגיעה באוטונומיה של הפרט, אף שאין עמה נזק גוף או סכנה ממשית לנזק גוף. לכל צרכן וצרכן העדפות בוגע למזונותיו, העדפות המבטאות לעתים את האידאולוגיה שהוא מאמין בה כדרך לחיים נכונים או בריאים. אכן, זה שאינו שומר כשרות יוכל לומר לשומר הכשרות: מה קרה אם אכלת מזון שאינו כשר; לא נגרם לך כל נזק. לא זו השקפתו של מי שמבקש לשמור על כשרות או לאכול רק מזון אורגני או מזון דל שומן."

41. נפגמה יכולת ההשוואה של המבקש לבחור מבין מוצרים דומים. כך גם המבקש טבל מחוסר נוחות כתוצאה מהגילוי כי צרך מחזק טעם. כך נקבע בת"א 1169-07 לאה הראל נ' שטראוס מחלבות בע"מ ואח' (20.10.2010, פורסם ב"נבו"):

"טענה זו, על שני חלקיה, אין ביכולתי לקבל. המבקשת טענה שהנזק שנגרם לה הוא העדר אפשרות להשוות את מחירי המוצרים למחירי מוצרים אחרים, דבר שהיה אפשרי אם המשיבות היו מסמנות את אריוות המוצרים כגדרש על פי התקן. נזק כזה אמנם אינו נזק ממוני או רכושי, אך הוכר בפסיקה כנזק שיש לפצות עליו. ומאז שנפסקה ההלכה בעניין ראבי (ראו: עא 1338/97 תנובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' חופיקראבי, נו (4) 673 (2003)) אין עוד מניעה הלכתית להכיר בפגיעה שתגרום לצרכן ביכולתו לקבל מידע, שיאפשר לו להשוות מחירים ולרכוש את המוצר שבו יחפרץ על יסוד שיקולי מחיר, איכות ושאר שיקולים שהם רלוונטיים להחלטה צרכנית, כנזק שהוא בר פיצוי בתובענה מעין זו שלפנינו (ראו למשל: בש"א (ת"א) 1877/06 (תא 1036/06) שרית טל נ' מרכז רפואי רבין (קמפוס בילינסון) (טרם פורסם, [פורסם בבנון 31.5.10]). נזק כזה ניתן לראות כנזק הן מהפרת החובה החקוקה והן מהפרת איסור ההטעיה המיוחדת למשיבות ומשום כך אין מנוס מלדחות טענה זו של המשיבות."

42. המבקש מעריך את נזקו הבלתי ממוני, בדמות אי הנוחות, עוגמת הנפש והפגיעה ביכולת ההשוואה בסך כולל של 25 ₪.

43. סך נזקי המבקש מוערכים לפיכך באופן שמרני בסך של 35.95 ₪.

2.2. עולת הרשלנות

44. סעיף 35 לפקודת הנייקין קובע באופן הבא:

"עשה אדם מעשה שאדם סביר ונכון לא היה עושה באותן נסיבות, או לא עשה מעשה שאדם סביר ונכון היה עושה באותן נסיבות, או שבמשלה יד פלוני לא השתמש במימנות, או לא נקט מידת זהירות, שאדם סביר ונכון וכשיר לפעול באותו משלה יד היה משתמש או נוקט באותן נסיבות — הרי זו התרשלנות; ואם התרשל כאמור ביחס לאדם אחר, שלגביו יש לו באותן נסיבות חובה שלא לנהוג כפי שנהג, הרי זו רשלנות, והגורם ברשלנותו נזק לזולתו עושה עוולה."

סעיף 36 מוסיף בהקשר זה:

החובה האמורה בסעיף 35 מוטלת כלפי כל אדם וכלפי בעל כל נכס, כל אימת שאדם סביר צריך היה באותן נסיבות לראות מראש שהם עלולים במהלכם הרגיל של דברים להיפגע ממעשה או ממחדל המפורשים באותו סעיף."

45. עולת הרשלנות מורכבת משלושה יסודות: קיום חובת זהירות, הפרת חובת הזהירות וגרימה של נזק, ראו ע"א 145/80 ועקנין נ' המועצה המקומית בית שמש, פ"ד (1) 113, 122 (להלן: עניין ועקנין).

46. לעניין קיומה של חובת זהירות איש לא יחלוק כי המשיבות חבות בחובת זהירות, הן מושגית והן קונקרטית, כלפי לקוחותיהן לנהוג באופן שלא יגרום להם נזק, לרבות ממוני ואו בלתי ממוני.
47. המשיבות חבות בחובת זהירות, מושגית וקונקרטית, גם כלפי המבקש.
48. בעניין ועקנין, נקבע כי קיומן של חובת זהירות מושגית וקונקרטית נקבעות בחתאם למבחן הצפיות, במסגרתו יש לבחון האם אדם סביר מסוגל לצפות את הנוקס שנגרמו.
49. לעניין חברת חובת הזהירות, הרי שאין כל ספק כי אי ציון תפקידו הטכנולוגי של תוסף המזון ברשימת הרכיבים, הינו פועל יוצא של התרשלות המשיבה. בחתאם לפסיקה, מוטלת החובה על מוזיק לנקוט באמצעי זהירות סבירים. כפי שנקבע בעניין ועקנין (בעמ' 131):

"חובתו של המוזיק היא לנקוט אמצעי זהירות סבירים, ואחריותו מתגבשת, רק אם לא נקט אמצעים אלה. סבירותם של אמצעי הזהירות נקבעת על-פי אמות מידה אובייקטיביות, המגולמות באמירה, כי על המוזיק לנהוג, כפי שאדם סביר היה נוהג בנסיבות העניין. אדם סביר זה אינו אלא בית המשפט, אשר צריך לקבוע את רמת הזהירות הראויה. רמת זהירות זו נקבעת על-פי שיקולים של מדיניות משפטית השאלה אינה, מהו האמצעי שמבחינה פיסית מונע נזק, אלא השאלה היא, מהו האמצעי שיש לדרוש כי ינקטו אותו בנסיבות העניין. על בית המשפט לאזן בין האינטרס של הפרט הניזוק לביטחונו האישי, לבין האינטרס של המוזיק לחופש פעולה, וכל זה על רקע האינטרס הציבורי בהמשכה או בהפסקתה של אותה פעילות. על בית המשפט להתחשב בסכנה ובגודלה. עליו להתחשב בחשיבותה החברתית של הפעולה. עליו לשקול את האמצעים הדרושים למניעתה"

50. הותרת מחדלים אילו תוביל לזילות הדין בחשיבות הוראות הדין בקרב המשיבות ובקרב יצרני ואו יבואני מזון אחרים.
51. לענייננו, לא ננקטו אמצעי הזהירות המינימליים הנדרשים מיצרן ואו יבואן לעמוד בחוראות תקנות המחייבות אותו לסמן את תפקידו הטכנולוגי של תוסף המזון לצד שמו ברשימת הרכיבים.

3.3. עילת הטעיה

52. חוק חגנת הצרכן הינו דבר חקיקה צרכני שתכליתו – הגנה על הצרכן. בין היתר, מטרת החוק היא למנוע הטעייה של הצרכן ולגרום לעוסקים במשק להביא לידיעת הצרכן מידע מלא אודות הנכס או השירות הנרכש. על תכליתו של חוק חגנת הצרכן עמדה כב' השופטת שטרסברג-כהן בע"א 1977/97 ברזני נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נה(4) 584, בפסקה 9 לפסק דינה:

החוק בא להשליט אורחות התנהגות על המגזר העסקי ולקבוע כללי משחק הוגנים ביחסים שבין הצרכן לעוסק. החוק בא להבטיח כי העוסק לא ינצל את מעמדו הכלכלי העדיף על-מנת להתעשר שלא כדין על חשבונו של הצרכן. על-מנת להגן על הצרכן נקבעו בחוק "...שורה של חובות ואיסורים על העוסקים – היצרנים, היבואנים, הסוחרים ונותני השירותים – שמטרתם הכוללת היא למנוע הטעיית הצרכן, להביא לידיעתו מידע מלא ככל האפשר על טיב העסקה שהוא עומד לעשות, ולתת לו כלים לממש את זכויותיו..."

וכפי שנקבע ברע"א 8733/96 רוברט לנגברט נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(1), 168 :

מטרתו של החוק אם כן, להגן על הצרכן, כך שבעשותו עסקה יעמוד לרשותו מלוא המידע ההוגן והנאות, על פיו יוכל לכול לכל צעדיו ולגבש החלטתו בדבר פעילותו הצרכנית, "חוק הגנת הצרכן נמנה עם התחיקה המתערבת בחוזים שבין צדדים לא שווים, והמטילה על הצד החזק - הספק - חובת הוגנות מוגברת כלפי הצד החלש - הצרכן ... חוק הגנת הצרכן מבקש לאזן את חוסר השוויון שבין הצדדים על-ידי הטלת חובת גילוי על ספקים".

53. העילה המרכזית הקבועה בחוק הגנת הצרכן היא עילת החטעית. סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, קובע את הבאות:

"2. איסור הטעיה"

(א) לא יעשה עוסק דבר – במעשה או במחדל, בכתב או בעל-פה או בכל דרך אחרת – העלול להטעות צרכן ככל עניין מהותי בעסקה (להלן – הטעיה); בלי לגרוע מכלליות האמור יראו עניינים אלה כמהותיים לעסקה:

- (1) הטיב, המהות, הכמות והסוג של נכס או שירות;
- (2) המידה, המשקל, הצורה והמרכיבים של נכס;
- (3) ...
- (4) השימוש שניתן לעשות בנכס או בשירות, התועלת שניתן להפיק מהם והסיכונים הכרוכים בהם
- (5) ...
- (6) ...
- (7) ...
- (8) ...
- (9) ...
- (10) ...
- (11) התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם;
- (12) ...
- (13) ...
- (14) ...
- (15) ...
- (16) ...
- (17) ...
- (18) ...
- (19) ...
- (20) ...
- (21) ...

² ההדגשות, כאן ובכל מקום אחר, אינן במקור אלא אם נאמר אחרת.

54. אחריותן של המשיבות כיבואניות ו/או משווקות המוצרים נשוא התביעה, קבועה במפורש בסעיף 2(ב) לחוק הגנת הצרכן הקובע כי:

"(ב) לא ימכור עוסק, לא ייבא ולא יחזיק לצרכי מסחר נכס שיש בו הטעיה ולא ישתמש בנכס כאמור למתן שירות."

55. על יסודות עילת החטעיה, וכן על ההבחנה בין "חטעיה במעשה" ובין "חטעיה במחדל" עמדה כבי השופטת שטרסברג כחן ברע"א 2837/98 ארד נ' בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נד(1) 600, בפסקה 8 לפסק דינה:

"הטעיה היא הצהרה כוזבת. ההטעיה נוצרת כאשר קיים פער בין הדברים הנאמרים (או המוסתרים) לבין המציאות. הטעיה יכולה ללכוש שתי צורות: האחת, הטעיה במעשה על דרך של מצג שווא הכולל פרטים שאינם תואמים את המציאות; השנייה, הטעיה במחדל, קרי: אי-גילוי פרטים מקום שיש חובה לגלותם (ראו: ג' שלו דיני תרומים [9], בעמ' 225; ד' פרידמן, נ' כהן תרומים (כרך ב) [10], בעמ' 787). ודוק: אין דין עילת החטעיה לפי דיני התרומים כדינו של איסור החטעיה על-פי חוק הגנת הצרכן. בעוד שבדיני התרומים על-מנת שתתגבש עילת החטעיה נדרש כי הצד הטוען להטעיה אכן טעה ובשל טעותו זו התקשר בחוזה (ראו סעיף 15 לחוק התרומים (חלק כללי), תשל"ג-1973), הרי שהאיסור מכוח חוק הגנת הצרכן רחב יותר והוא חל על כל "דבר... העלול להטעות צרכן" (ההדגשה שלי – ט' ש' כ') גם אם הלה לא הוטעה בפועל (ראו: סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן וכן ע"א 1304/91 טפחות – בנק משכנתאות לישראל בע"מ נ' ליפרט [1], בעמ' 326)."

56. סעיף 31(א) לחוק הגנת הצרכן מורה באופן הבא:

"דין מעשה או מחדל בניגוד לפרקים ב', ג', ד' או ד"1 כדין עוולה לפי פקודת הנויקין [נוסח חדש].
(1א) הזכות לסעדים בשל עוולה כאמור נתונה לצרכן שנפגע מהעוולה, וכן לעוסק שנפגע, במהלך עסקו, מהטעיה כאמור בסעיף 2."

57. סעיף 4 לחוק הגנת הצרכן מורה באופן הבא:

חובת גילוי לצרכן

4(א) עוסק חייב לגלות לצרכן –

(1) כל פגם או איכות נחותה או תכונה אחרת הידועים לו, המפחיתים

באופן משמעותי מערכו של הנכס;

(2) ...

(3) כל פרט מהותי לגבי נכס שקבע השר באישור ועדת הכלכלה של

הכנסת;

58. לענייננו, המוצרים נשוא התביעה, מהווה "נכס" כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן ומתאפיין בכך (תכונה) שהוסף למרכיביהם מחזק טעם, ברי כי מוצר שהוסף לו מחזק טעם ערכו פוחת באופן משמעותי ביחס למוצרים מקבילים ללא מחזק טעם. כך גם קיימת חובה כמפורט לעיל לציין את תפקידו הטכנולוגי של תוסף המזון.

59. מכאן שאי ציון ברשימת הרכיבים כי הוסף למוצרים מחזק טעם, מונעת ומעקרת את יכולתו של הצרכן לדעת זאת. באופן זה המשיבות מאיינות את יכולתו של הצרכן לבדוק את כדאיות רכישת המוצר ולקבל החלטה מדעת הן ביחס לערכו של המוצר והן ביחס לכדאיות רכישת המוצר אל מול מוצרים מתחרים.
60. בענייננו, המשיבות היו חייבות לגלות לציבור הצרכנים כי מחזק טעם למוצר. המשיבות נמנעו מלעשות כן ולא גילו לצרכנים דבר זולת מונח חסר ערך ומטעה.
61. על חובת הגילוי המוטלת בהתאם לסעיף זה נאמרו הדברים הבאים בידי כבי' השופט הנדל, לעניין גילוי העובדה שיש לתחזק שעון כדי למנוע חדירת מים אליו, כאשר באותו עניין גולו הפרטים הנדרשים, אך באופן שאינו בולט מספיק (בניגוד לענייננו בו לא גולו כלל) ברבע (ב"ש) 726/05 יצחק פנקס נ' פדני תכשיטנים בע"מ (13.2.2007, פורסם ב"נבו"):

רצוי לשאול מהיכן נוצרה חובת הגילוי. חוק הגנת הצרכן תכליתו, בין היתר, לסייע לצרכן להכיר מה שיבו של הנכס שקיבל תמורת מינוב כספו. סעיף 4(א)2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א – 1981 שכתרתו "חובת גילוי לצרכן" קובע: "עוסק חייב לגלות לצרכן - ... כל תכונה בנכס המזייבת החזקה או שימוש בדרך מיוחדת כדי למנוע פגיעה במשתמש בו או אדם אחר או לנכס תוך שימוש רגיל או טיפול רגיל". אכן כל נכס והתכונות שלו. אלו הגלויות לעין ואלו הנסתרות ממנה. מטרת החוק להגן על הצרכן שלא יינזק מחמת חוסר ידיעה לשיבו של הנכס שנמצא ברשותו ונקנה לשימושן."

62. יסודותיה של עוולת ההטעיה, כאשר מדובר בעוולה נזיקית, הם כדלקמן (ראה והשווה: דנא 5712/01 יוסף ברזני נ' בוק, חברה ישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נו (6) 385):

(א)	מעשה או מחדל העלול להטעות צרכן.
(ב)	הטעיה בעניין מהותי בעסקה.
(ג)	הסתמכות מצד הצרכן על המצג המטעה.
(ד)	גרימתו של נזק.

מעשה או מחדל "העלול להטעות צרכן"

63. המשיבות הטעו את צרכניהן בעניין מהותי, לעניין הטיב, ורכיבי המוצר – לעניין הטיב, היותם של המוצרים מכילים מחזק טעם פוגעת באיכותו ובטיבו כמוצר אשר מעיון ברכיביו ניתן להסיק כי הם אינם מכילים רכיב זה. לעניין רכיביו – העובדה כי הוסף להם מחזק טעם.
64. המשיבה נמנעה בניגוד לדין מציון תפקידו הטכנולוגי של הרכיב "מונוסודיום גלוטמאט" לצד שמו ברשימת הרכיבים, שכן הן אינם מעוניינות שהצרכן הסביר יידע כי במוצרים מצויים מחזק טעם.
65. מדובר במעשה שיש בו בוודאות כדי להטעות את הצרכן. הצרכן התמים אשר אינו בקיא בתוספי מזון וברכיבים למיניהם במוצרי המזון לרבות חומרים משמרים, צבעי מאכל, מייצבים, מתחלבים, ממתקים וכ' (וקיימים מאות סוגים כאלה), אינו יכול לדעת כי רכיב "מונוסודיום גלוטמאט" הינו מחזק טעם.

66. המשיבות אף יוצרות יתרון בלתי הוגן כלפי יבואניות הוגנות, שבחרו בפתרונות הקשים יותר כגון ייבוא מוצרים ללא מחזק טעם. המשיבה רוצה ליהנות מכל העולמות: ליבא מוצרים המכילים מחזק טעם מחד ולהימנע מציון העובדה שהוסף למוצרים מחזק טעם, מאידך.

הטעיה בעניין מהותי בעסקה

67. דומה כי לא תיתכן מחלוקת, כי עסקינן בהטעיה בעניין מהותי בעסקה. סעיף 2(א) לחוק הגנת הצרכן קובע רשימה של חזקות שבהתקיימן ההטעיה היא בעניין מהותי. בענייננו, מדובר בהטעיה בעניין מהותי בעסקה, בין היתר לפי החזקות הבאות:

- א. סעיף קטן (1) – הטעיה לעניין הטוב והמהות של המוצר. טיבו של מוצר שהוסף לו מחזק טעם נחות ביחס למוצר דומה שלרכיביו לא הוסף לו מחזק טעם.
- ב. סעיף קטן (2) – הטעיה לעניין מרכיבי המוצר. אי ציון התפקיד הטכנולוגי של תוסף מזון ופועל מכך כי במוצר קיים מחזק טעם הינה הטעיה ביחס למרכיבי המוצר.
- ג. סעיף קטן (4) – הטעיה לעניין התועלת שניתן להפיק מהמוצר. רק ברי כי מזון הכולל מחזק טעם אינו דומה למזון נטול מחזק טעם מבחינת התועלת אותה מפיק הצרכן – צרכן סביר יעדיף לצרוך מזון ללא מחזק טעם לעומת מזון הכולל מחזק טעם. משכך הטענה המשיבה את ציבור צרכניה לעניין התועלת אותה ניתן להפיק מהמוצר.
- ד. סעיף קטן (11) – הטעיה לעניין התאמתו של הנכס או השירות לתקן, למיפרט או לדגם. סעיף 3.3 לתקן ישראלי ת"י 1145 סימון מזון ארוז מראש (להלן תקן 1145) מורה כי כל סימון יהיה נכון, לא מטעה וניתן להוכחה. לענייננו אין חולק כי הסימון "מוטסדיים גלוטמאט" הינו מטעה, מקום לא מפורט תפקידו הטכנולוגי.

68. עסקינן איפה במקרה הנופל באופן מובהק תחת מספר חזקות הקבועות בסעיף 2(א) לחוק.

הסתמכות על המצג המטעה

69. בהתאם להוראות הדין, ולפסיקת ביהמ"ש העליון בפרשת ברזני, הרי שלעניין דרישת ההסתמכות, הרי שזו מחייבת כי כאשר מדובר במצג מטעה, יוכיח הצרכן כי הוא הסתמך על המצג וכי כתוצאה נגרם לו נזק. כאשר מדובר בתביעה ייצוגית, ובכלל בהקשר הצרכני, **נקבע כי ניתן לאמץ דרישת ההסתמכות מרוככת, וכי קשיים בהסתמכות הקבוצתית ניתן לפתור על דרך הגמשת כללי תראיות או פסיקת פיצוי לטובת הציבור**. כפי שנקבע בד"א 5712/01 יוסף ברזני נ' בזק, חברה ישראלית לתקשורת בע"מ, פ"ד נו (6) 385, 423:

"בתרגום הדברים ובהחלתם על ענייננו: לו הייתה לברזני עילת תביעה אישית, ובית-המשפט היה מכיר בו כזכאי להגיש תובענה ייצוגית, ולו הכיר בית-המשפט כתובענה הייצוגית לגופה, כ-ראז היה בית-המשפט רשאי לקבוע דרכים ראיות כנראה לו לדרכי הוכחתו של יסוד הקשר הסיבתי בין הפרסום המטעה לבין הנזק שנגרם לכל אחד מבני הקבוצה, לרבות לגבי הנזק שנגרם לכל אחד ואחד מהם. וכלשון תקנה 9(א) הנזכרת: "...שכל חבר הקבוצה יוכיח את זכותו לסעד המבוקש באמצעות תצהיר, שבו יפרט את הנזק שנגרם לו". כך בתצהיר, ובהנחיית תקנה 9(ג) – גם בדרך אחרת שתיראה לבית-המשפט. .. זאת ועוד, בע"א

1337/97 תנובה מרכז שיתופי לשוק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' ראבי [19] – אשר ניתן זה-לא-מכבר – קבעה השופטת גאור (בדעת יחיד) כי יש לאמץ אל-תוך חוק הגנת הצרכן הסדר המכונה "שיפוי ופיצוי מיוחד", והוא הסדר שנקבע בתובענות ייצוגיות שלפי חוקים אחרים, ובהם סעיף 46 לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988; סעיף 16 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח) וסעיף 62 לחוק הפיקוח על עסקי ביטוח, תשמ"א-1981. הוראות אלו ניסוחן זהה, ונביא מהוראת סעיף 46 לחוק ההגבלים העסקיים.. הסדר דומה -- ובה בעת גם שונה -- ימצא בהוראת סעיף 216(ב) לחוק החברות, השנ"ט-1999, המדבר על פיצויים בתובענות ייצוגיות לפי אותו חוק. מהוראות אלו נדע כי מקום שמתן פיצוי נפרד לכל אחד מבני הקבוצה אינו מעשי, רשאי בית-המשפט לחייב את הנתבע בדרכי פיצוי מיוחדות או בסעדים אחרים כפי שימצא לנכון, ובלבד שהנתבע לא יאלץ כמובן לשלם יותר מן הנזק שנגרם. ראו עוד והשוו: *Daar v. Yellow Cab Company* (1967) [37]

70. כמו כן, גם בדרישות בעניין ברזני חל ריכוך, ונקבע בהסתמך על עמדתו של כב' השופט חשין כי במקרים הראויים ניתן להסתפק גם בהסתמכות "עקיפה" על מצג. כך למשל, בענין מגה גלופלקס קבע ביהמ"ש המחוזי כי די בהפצת קטלוג ובו מצג מטעה על מנת לקיים את דרישת הקשר הסיבתי וכי אין צורך בהוכחת חשיפתם הפרטנית של יחיד הקבוצה לקטלוג, ראה בשא (ת"א) 5989/06 אילן ג'אן נ' אלטמן רוקחות טבעית (1993) בע"מ (7.9.2010, פורסם ב"נבו"):

באיסור ההטעה הצרכני הרגיש המתוקק כי המדובר בפרסום העלול להטעות, זאת אף אם התקיימה שרשרת עובדתית שהפרסום בראשיתה והצרכן הניזוק באחריתה. כך נקבע בדנ"א ברזני: "... נוסף ונאמר כי קשר סיבתי (עובדתי ומשפטי) הנדרש מהוראות סעיף 2(א) לחוק, אינו משמיע מאליו, לדעתי, הסתמכות מפורשת וישירה של צרכן על מצג שהציג עוסק. זאת, שלא כהוראות חוק אחרות, ובהן הוראת סעיף 56 לפקודת הניזקין, שלפיהן נדרש מפורשות קשר סיבתי של הסתמכות. אפשר שצרכן לא יסתמך באורח ישיר על מצג של עוסק, ובכל-זאת יתקיים קשר סיבתי נדרש, דהיינו כי מצגו של העוסק היה (כלשונו של סעיף 64 לפקודת הניזקין) "הסיבה או אחת הסיבות לנזק". כך הוא למשל במקום שניתן להוכיח כי פרסום שפרסם עוסק – פרסום העלול להטעות צרכן בעניין מהותי – הניע שרשרת עובדתית שבסופה נגרם לצרכן נזק. דוגמה: פרסום פלוני הטעה את פלוני, וניתן להצביע על קשר סיבתי בקירבה ראויה בין אותו פלוני לבין צרכן שנגרם לו נזק. לשון אחר: בהקשר ענייננו ראוי לפרש את מושג ההסתמכות בפרישה רחבה, ככולל לא אך הסתמכות ישירה בלבד ... פרסום העלול להטעות צרכן מגבש עולה כהוראת סעיף 2(א) שלחוק. וכשמתקיים קשר סיבתי ראוי בין אותו פרסום לבין נזק שנגרם לצרכן – יהא זה קשר סיבתי ישיר על דרך של הסתמכות או קשר סיבתי עקיף על דרך של שרשרת סיבתית ראויה מן הפרסום ועד לצרכן – יהא אותו צרכן זכאי לפיצוי. לשון אחר: על הצרכן התובע להראות כי הפרסום המטעה הניע שרשרת אירועים שבסופה הגיעה אליו וגרמה לו נזק" (דנ"א ברזני, פסקאות 39-40 לפסק דינו של כב' השופט חשין, ההדגשות גוספו). די בהפצתו של הקטלוג המטעה לרוקחים ולנקודות המכירה בראשיתה של השרשרת העובדתית, והנזק שנגרם לצרכן בסופה של השרשרת כדי לספק את דרישתו של המתוקק. יודגש בהקשר זה כי נקודות המכירה הנזכרות אינן בהכרח מאוישות ב"איש מקצוע" בעל השכלה רפואית. לא מן הנמנע כי נקודת מכירה יחשבו גם חנויות טבע, מדפי מוצרים טבעיים בבתי מרקחת ובהנחיות כלבו וכיצא באלו. יש לזכור כי כתוסף מוזן, משווק המוצר באופן חופשי, בצורה נגישה וללא מרשם. משכך, אין הצרכן נדרש כלל לאיש מקצוע "מתווך" בינו ובין מוצר המדף...

71. פסיקה זו אושרה בידי ביהמ"ש העליון שהיה ער לסוגיית ההסתמכות, וקבע כי מדובר בעניין הנוגע לכימות הנזק אשר יש לבררו במסגרת התובענה לגופה, ראה רעא 7540/10 אלטמן רוקחות טבעית (1993) בע"מ נ' אילן ג'אן (11.12.2011, פורסם ב"נבו"):

"כמו כן סבורים אנו כי הדין בטענות המשיב מתאים להתברר בדרך של תובענה ייצוגית. אכן, כפי שטוענות המבקשות בבקשת רשות הערעור, לא ניתן להתעלם ממספר קשיים העשויים להתעורר במסגרת הדין בתובענה הייצוגית במקרה דנא. כוונתנו בעיקר לסוגיית כימות הנזק שנגרם לחברי הקבוצה ולשאלת ההסתמכות על הפרסום המטעה. ואולם, בית המשפט המחוזי היה ער לסוגיית אלה במסגרת הדין בבקשת האישור. כך, לעניין הנזק ציין בית המשפט המחוזי כי נוכח העובדה שהתוסף הקל על תסמיני הכאב של המשיב, הרי שהוא וצרכנים דומים לו נהנו ממנו במידה מסוימת. לפיכך, קבע בית המשפט כי הנזק שנגרם הינו בגובה חלק מהסכום ששולם עבור התוסף ולא בגובה הסכום כמלואו, כפי שנטען בבקשת האישור. ברי, כי שאלת כימות הנזק תתברר במסגרת הדין בתובענה הייצוגית לגופה."

72. כמפורט לעיל בחלק העובדתי, המבקש הוטעה מאי סימון כי המוצר כדן ובשל כך נגרמו לו הנזקים שפורטו לעיל.

גרימתו של נזק

73. נגרם למבקש נזק ממוני ובלתי ממוני מובהק. הנזק מפורט בקשר עם עילת הפרת חובה חקוקה.

4.ב. הגדרת הקבוצה והסעדים המגיעים לכלל חברי הקבוצה

4.1.ב כללי:

74. יובהר ראשית, כי בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות תפקידו של בית המשפט הנכבד הוא להגדיר את קבוצת התובעים, כאמור בסעיף 10(א) לחוק בו מצויין כי "אישר בית המשפט תובענה ייצוגית, גדיר בחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה".

75. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לאשר את ניהול התובענה בשם קבוצת הצרכנים הבאה:

" כל צרכן אשר רכש את המוצר תערובת חיכול אוקראינה המיובא ע"י המשיבה, ואשר ברשימת רכיבי המוצר מצוי היה הרכיב "מונוסודיום גלוטמאט" וזאת מבלי שהמשיבה גילתה לציבור הצרכנים את מטרותו הטכנולוגית ו/או כי המדובר במחזק טעם" ו/או כל צרכן אשר רכש את המוצר שימורי צדפות קטנות מעושנות בשמן צמחי המיובא ע"י המשיבה, ואשר ברשימת רכיבי המוצר מצוי היה הרכיב "מונוסודיום גלוטמאט" וזאת מבלי שהמשיבה גילתה לציבור הצרכנים את מטרותו הטכנולוגית ו/או כי המדובר במחזק טעם".

4.2.ב צווי עשה וסעד הצהרתי:

76. בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת ליתן צו הצהרתי, ולפיו המשיבות הפרו את הוראות הדין. כמו כן, מתבקש ביהמ"ש הנכבד ליתן צו עשה, ולהורות למשיבות לתקן את הסימון על אריזת המוצר באופן בו לצד שם תוסף המזון "מונוסודיום גלוטמאט", יצוין תפקידו הטכנולוגי, מתחזק טעם.

77. סעד שכזה הינו אפשרי ואף ראוי בהתאם להוראות חוק תובענות ייצוגיות. כפי שנקבע בידי כבי השופט אלטוביה בבש"א (ת"א) 21177/04 גינדי סל נ' מגדל חברה לבטוח בע"מ (נבו, 15.1.2009):

"כפי שנקבע לעיל, הפרו המשיכות את חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן בכך שלא הסבו את תשומת לבם של המבוטחים המשרתים בצה"ל כי בעת השרות כפופה יכולת ניצול הפוליסות להוראות רשויות הצבא. לפיכך, יש להיעתר לבקשתם של החובעים ולהעניק להם את הסעד החצוהרי החלופי הנדרש על דם, היינו תיקונם של הפגמים שנפלו בפוליסות...

לא נותר אלא לקבוע כיצד על המשיכות למלא אחר חובת הגילוי היזום בקשר עם הוראות הדין הצבאי. באשר לכך, יש להתייחס לנדרש מהמבטח בשני מועדי הזמן הרלוונטיים למידע נשוא התובענה, היינו בשלב עובר לכריתתו של הסכם הביטוח ובמהלך תקופת הביטוח עובר לגיטו של המבוטח. ראשית – על המשיכות, לכלול בפוליסת הביטוח פסקה "בולטת", במשמעות שניתן למונה זה בדין הביטוח, המפנה את תשומת לב המבוטח כי השימוש בפוליסה כפוף בעת השרות הצבאי להוראות הצבא המשתנות מפעם לפעם. שנית – על המבטח ליידע את המבוטח לקראת מועד גיטו הצפוי, כמועד שמאפשר ביטול ההתקשרות מבחינת גבית תשלומי הפרמיה, כי אופן השימוש בכיסוי הביטוחי מושפע מהוראות הצבא.

כן ראה בש"א 3423/07 דוד סלומון נ' מחלבות גד בע"מ (נבו, 3/9/2009), ת.צ (מרכז) 1925-08-09 אמיר וזנברג נ' אי.מי.אי. (תנועה הוחרניה) (ישראל) בע"מ (נבו, 5/7/2010).

4.3.3 סעד כספי

78. הערכת הנזק בשלב זה הינה בעייתית, הואיל ובידי המבקש חסרים נתונים מצויים בידי המשיבה. לכן, נערך בשלב זה חישוב על סמך הערכות תוך שהמבקש מותיר בידו את האפשרות לתקן את תחשיב הנזק המצרפי עת יתקבלו נתונים מידי המשיבות. הערכת הנזק מנתנית בין השאר בנתון כמותי אודות כמות המכירות, ממנו ניתן יהיה להסיק מבחינה סטטיסטית את כמות הרוכשים ובכך להעריך את הסעד בראש הנזק בדמות "פגיעה באוטונומיה". הנזקים מפורטים לעיל:

79. אין למבקש נתונים מדויקים בדבר היקף מכירות המוצרים נשוא התביעה ע"י המשיבה. בהינתן כי מחזור מכירות של כל אחד מהמוצרים מיום תחילת המכר ובכפוף למועדי ההתיישנות הקבועים בחוק עומד על 1,000,000 ש"ח, חרי כי בהתאמה לנזקו של המבקש, (50%) יוערך הנזק הממוני בסך של 500,000 ש"ח.

80. לעניין הנזק הבלתי ממוני של הקבוצה, בהערכה שמרנית נמכרו כ 200,000 פריטים, ובדומה לנזק הבלתי ממוני של המבקש, יוערך נזקו של כל צרכן בסך של 25 (25 * 200,000) ביחס לכל פריט שנצרך. מכאן כי נזקם הבלתי ממוני של חברי הקבוצה יוערך בסך של 5,000,000 ₪.

81. מסך הנזק הממוני והבלתי ממוני עבור כל חברי הקבוצה, יוערך, על אף האמור, בסך של 5,000,000 ₪

ד. אחרית דבר

82. מהאמור לעיל עולה, כי מתקיימים כלל התנאים הנדרשים לצורך אישורה של התובענה כייצוגית וכי תובענה זו מגשימה את תכליותיו של החוק.

83. מכל האמור לעיל מתבקש ביהמ"ש הנכבד לעשות שימוש בסמכותו ולהורות כדלקמן:

- (א) לאשר את ניהול התובענה כתובענה כייצוגית, לדון בה ולהכריע בה לטובת המבקש.
- (ב) להורות על הדרכים להוכחת נוקם של יחדי הקבוצה.
- (ג) לפסוק לטובת חברי הקבוצה פיצוי כאמור בבקשת האישור או כל סכום אחר אותו ימצא ביהמ"ש הנכבד לנכון לפסוק בנסיבות העניין בהתחשב בין היתר בשאלה אם לאחר הגשת התביעה המשיכו המשיבות במעשיהם הפסולים.
- (ד) להורות על מתן צווי עשה וצווים הצהרתיים כמפורט לעיל, לרבות שינוי הסימון על גבי האריזות.
- (ה) לפסוק פיצוי מיוחד למבקש בגין הטרחה, והסיכון אותו נטל על עצמה למען חברי הקבוצה.
- (ו) להורות על תשלום שכר טרחה לעורכי הדין המייצגים בהתאם לשיקולים שפורטו לעיל.

יוחי גבע, עו"ד
ב"כ התובע

תקנות תובענות ייצוגיות, תש"ע-2010

טופס 3

(תקנה 19)

הודעה למנהל בתי המשפט¹

לכבוד

מנהל בתי המשפט

הנדון: הודעה לפי חוק תובענות ייצוגיות

מספר תיק: □□□□□

בבית משפט: מחוזי מרכז

שמות הצדדים: 1. אולג ציפורן באמצעות ב"כ עו"ד יוחי גבע

2. □□□□□ באמצעות ב"כ □□□□□

3. □□□□□ באמצעות ב"כ □□□□□

נגד

יוניסרביס בע"מ באמצעות ב"כ □□□□□

פרטי המודיע:

שם: עו"ד יוחי גבע

כתובת: דרך מאיר ויסגל 2, רחובות

תפקיד בחליף: □ תובע □ נתבע □ ב"כ תובע □ ב"כ נתבע □ חבר קבוצה □ אחר

זאת הודעה על:

הגשת בקשה לאישור לפי סעיף 6(א) לחוק; הגדרת הקבוצה לפי הבקשה: כלל צרכני המשיבה; מועד הגשת הבקשה: 19.6.17; שאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה לפי הבקשה: האם הופר החוק; תמצית הבקשה לאישור התובענה: הפרת החוק; הסעד המבוקש: כספי וצו עשה; הסכום או השווי המשוערים של תביעותיהם של כל הנמנים עם הקבוצה: 5,000,000 ש"ח [סה"כ 20 מיליון];

החלטת בית משפט להתיר צירוף של אדם לקבוצה לפי סעיף 10(ב) לחוק;

החלטת בית משפט בדבר אישור תובענה ייצוגית או בדבר דחייה של בקשה לאישור לפי סעיף 14: הגדרת הקבוצה לפי סעיף 14(א)(1): □□□□□; עלילת התובענה והשאלות של עובדה או משפט המשותפות לקבוצה לפי סעיף 14(א)(3): □□□□□; הסעדים הנתבעים: □□□□□ [סה"כ 20 מיליון];

החלטת בית המשפט ולפיה ניתן להגיש בקשה למינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג במקום תובע מייצג או בא כוח מייצג לפי סעיף 16(ד)(1) לחוק;

לא הוגשה לבית המשפט, בתוך החקופה שקבע, בקשה למינוי תובע מייצג או בא כוח מייצג במקום כל התובעים המייצגים או כל באי הכוח המייצגים בתובענה ייצוגית אשר בית המשפט אישר את הסתלקותם או מצא שנבצר מהם להמשיך בתפקידם לפי סעיף 16(ד)(2) לחוק;

הגשת בקשה לאישור הסדר פשרה לפי סעיף 18(ג) לחוק;

החלטת בית משפט בכל הנוגע להסדר פשרה לפי סעיף 19 לחוק;

□□□□□ אחר:

להודעה זו מצורפים המסמכים האלה:

1. תביעה ייצוגית

¹ פורסם ק"ת תש"ע מס' 6915 מיום 29.7.2010 עמ' 1442.

.2 בקשה לאישור תובענה ייצוגית

.3

.4

.5

תאריך